കേരള സർക്കാർ

(സംഗ്രഹം)

ആരോഗ്യകുടുംബക്ഷേമ വകുപ്പ് - ആർദ്രം മിഷൻ -സാമൂഹികാരോഗ്യകേന്ദ്രങ്ങളുടെ സ്റ്റാൻഡേർഡൈസേഷൻ നിശ്ചയിച്ച് ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിക്കുന്നു.

ആരോഗ്യകുടുംബക്ഷേമ (എം) വകുപ്പ്

സ.ഉ.(സാധാ)നം.207/2021/ആ.ക.വ തീയതി, തിരുവനന്തപുരം, 22.01.2021

പരാമർശം : 1. ആരോഗ്യവകുപ്പ് ഡയറക്ടറുടെ 30.12.2019 തീയതിയിലെ പി.എൽ.ബി 2-103001/2019/ആ.വ.ഡ നമ്പർ കത്ത്.

2 സ്റ്റേറ്റ് ഹെൽത്ത് സിസ്റ്റം റിസോഴ്സ് സെന്റർ, കേരളയുടെ 20.12.2019 തീയതിയിലെ ADMIN-365/SHSRC-K നമ്പർ കത്ത്

ഉത്തരവ്

ആർദ്രം മിഷന്റെ ഭാഗമായി സംസ്ഥാനത്തെ സാമൂഹികാരോഗ്യകേന്ദ്രങ്ങൾ വികസിപ്പിക്കുന്നതിനായി ടി സ്ഥാപനങ്ങളിൽ ഉണ്ടായിരിക്കേണ്ട മിനിമം സൗകര്യങ്ങൾ, ജീവനക്കാർ, ഉപകരണങ്ങൾ എന്നിവ നിജപ്പെടുത്തുന്നതിനുള്ള ശുപാർശ പരാമർശം 1, 2 പ്രകാരം ആരോഗ്യവകുപ്പ് ഡയറക്ടർ, എക്സിക്യൂട്ടീവ് ഡയറക്ടർ, സ്റ്റേറ്റ് ഹെൽത്ത് സിസ്റ്റം റിസോഴ്സ് സെന്റർ എന്നിവർ സമർപ്പിക്കുകയുണ്ടായി.

സർക്കാർ ഇക്കാര്യം വിശദമായി പരിശോധിച്ചതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ സംസ്ഥാനത്തെ സാമൂഹികാരോഗ്യകേന്ദ്രങ്ങളിൽ ഉണ്ടായിരിക്കേണ്ട മിനിമം സൗകര്യങ്ങൾ, ജീവനക്കാർ, ഉപകരണങ്ങൾ എന്നിവ നിജപ്പെടുത്തുന്നതിന് ഇതോടൊപ്പം അനുബന്ധമായി ചേർത്തിരിക്കുന്ന മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ അംഗീകരിച്ച് ഉത്തരവാകുന്നു.

(ഗവർണറുടെ ഉത്തരവിൻ പ്രകാരം)

രാജൻ നാംദേവ് ഖോബ്രഗഡെ

പ്രിൻസിപ്പൽ സെക്രട്ടറി

പകർപ്പ്

ആരോഗ്യ വകുപ്പ് ഡയറക്ടർ, തിരുവനന്തപുരം.

ഡയറക്ടർ, എക്സിക്യൂട്ടീവ് ഡയറക്ടർ, സ്റ്റേറ്റ് ഹെൽത്ത് സിസ്റ്റം റിസോഴ്സ് സെന്റർ, തിരുവനന്തപുരം

സ്റ്റേറ്റ് മിഷൻ ഡയറക്ടർ, നാഷണൽ ഹെൽത്ത് മിഷൻ, തിരുവനന്തപുരം.

അക്കൗണ്ടന്റ് ജനറൽ (എ & ഇ/ആഡിറ്റ്), തിരുവനന്തപുരം

ഡയറക്ടർ, ഇൻഫർമേഷൻ & പബ്ലിക് റിലേഷൻസ് (വെബ്&ന്യൂ മീഡിയ) വകുപ്പ്

കരുതൽ ഫയൽ / ഓഫീസ് കോപ്പി.

ഉത്തരവിൻ പ്രകാരം

സെക്ഷൻ ഓഫീസർ

ബ്ലോക്ക് തലത്തിലെ കമ്മ്യൂണിറ്റി ഹെൽത്ത് സെന്റേഴ്സ് (ബ്ലോക്ക് സി.എച്ച്.സി)

ദേശീയ തലത്തിൽ, ത്രിതല ആരോഗ്യ പരിപാല വിതരണ സംവിധാനത്തിൽ കമ്മ്യൂണിറ്റി ഹെൽത്ത് സെന്ററുകളാണ് ഉപജില്ലാതല ആശുപത്രികൾക്ക് താഴെയുള്ള ദ്വിതീയ ആരോഗ്യ പരിരക്ഷാ സേവനങ്ങൾ നൽകുന്നത്. എന്നാൽ കേരളത്തിൽ, ദ്വിതീയ പരിചരണ സേവനങ്ങൾ നൽകുന്ന താലൂക്ക് ആശുപത്രികൾ ഉള്ളതിനാൽ, സി.എച്ച്.സി.കൾ കൂടുതലും സമഗ്ര പ്രാഥമിക പരിചരണവും കിടത്തി ചികിത്സയും ആണ് നൽകുന്നത്. ബ്ലോക്ക് തലത്തിലെ എല്ലാ പൊതുജനാരോഗ്യ പരിപാടികളുടെയും ആസൂത്രണം, നടപ്പാക്കൽ, ഏകോപനം എന്നിവ ഈ കേന്ദ്രങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനമാണ്. സി.എച്ച്.സി-കളെ താലൂക്ക് ആശുപത്രികളായി മാറ്റുന്ന പുതിയ താലൂക്കുകളിലൊഴികെ ഓരോ കമ്മ്യൂണിറ്റി ഡെവലപ്പ്മെന്റ് ബ്ലോക്കിലും ഒരു ഹെൽത്ത് സെന്റർ ഉണ്ട്.

ആർദ്രം മിഷനു കീഴിൽ ജനറൽ/ജില്ലാ ആശുപത്രികളും താലൂക്ക് ആശുപത്രികളും സൂപ്പർ സ്പെഷ്യാലിറ്റികൾ, സ്പെഷ്യാലിറ്റികൾ, ഒ.പി.പരിവർത്തനം, കാത്ത് ലാബ്, ഡയാലിസിസ് യൂണിറ്റ്, ട്രോമാ കെയർ യൂണിറ്റുകൾ എന്നിവയുടെ വികസനങ്ങളോടെയുള്ള പരിവർത്തന പ്രക്രിയയിലാണ്. ഈ സ്ഥാപനങ്ങൾ പലതും മാസ്റ്റർ പ്ലാനിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ വികസനത്തിന് തുടക്കം കുറിച്ചു. എല്ലാ പി.എച്ച്.സി.കളെയും ഘട്ടം ഘട്ടമായി കുടുംബാരോഗ്യ കേന്ദ്രങ്ങളാക്കി മാറ്റാൻ വിഭാവനം ചെയ്യുന്നു. അതിനാൽ ആർദ്രം മിഷന്റെ ഭാഗമായി ബ്ലോക്ക് ലെവൽ സ്ഥാപനങ്ങളയെും പരിവർത്തനം ചെയ്യേണ്ടതുണ്ട്.

വിഷൻ

ഓരോ ബ്ലോക്ക് തലത്തിലും ഉൾപ്പെടുന്ന ഓരോ വ്യക്തിക്കും സമഗ്രവും സമ്പൂർണ്ണവുമായ ആരോഗ്യ പരിരക്ഷ നൽകുക

മിഷൻ

കുടുംബാരോഗ്യ കേന്ദ്രവുമായി ഏകോപിപ്പിച്ച് കൊണ്ട് എല്ലാവർക്കും താങ്ങാവുന്നതും ലഭ്യമാകുന്നതും സ്വീകാര്യമായതുമായ സമഗ്ര ആരോഗ്യ പരിരക്ഷ നൽകിക്കൊണ്ട് ബ്ലോക്ക് തലത്തിൽ എസ്.ഡി.ജി. ലക്ഷ്യങ്ങൾ കൈവരിക്കുക.

തന്ത്രങ്ങൾ

- ജനസൗഹൃദ ഒ.പി.സേവനങ്ങൾ
- ഗുണനിലവാരമുള്ള ക്ലിനിക്കൽ പരിചരണ സേവനങ്ങൾ
- കിടത്തി ചികിത്സ ഉൾപ്പടെയുള്ള വിപുലമായി സമഗ്ര പ്രാഥമിക പരിചരണ സേവനങ്ങൾ
- ബ്ലോക്ക് തലത്തിൽ എല്ലാ പൊതുജനാരോഗ്യ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെയും ആസൂത്രണം, നടപ്പാക്കാൽ, ഏകോപനം
- സാമൂഹിക പങ്കാളിത്തം, വകുപ്പുകൾ തമ്മിലുള്ള ഏകോപനം, തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ മേൽനോട്ടം

I. അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങളുടെ ആവശ്യകത

1. സി.എച്ചി.സി.-കളിലെ ജനസൗഹൃദ ഒ.പി. പരിവർത്തനം

എല്ലാ പൊതുമേഖലാ ആരോഗ്യ പരിപാലന സ്ഥാപനങ്ങളും രോഗീ സൗഹൃദമാക്കുക, ആശുപത്രി സന്ദർശനങ്ങൾ രോഗികൾക്ക് സുഖകരവും സമ്മർദ്ദ രഹിതവുമായ

അനുഭവമായി മാറ്റുക എന്നിവ ആർദ്രം മിഷന്റെ പ്രധാന ലക്ഷ്യങ്ങളിലൊന്നാണ്. മനോഹരമായ അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങളോടെ, സൗമ്യമായി പെരുമാറുന്ന ജീവനക്കാരുള്ള സമഗ്രമായ ആരോഗ്യ പരിപാലനം നൽകുന്ന സ്ഥാപനങ്ങളായി സി.എച്ച്.സി.-കളെ വിഭാവനം ചെയ്യുന്നു.

2. പരിഷ്കരിച്ച അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ

ഒരു സ്ഥാപനത്തിന്റെ നല്ല അന്തരീക്ഷം അതിന്റെ ഗുണ നിലവാരത്തെ പ്രതിഫലിപ്പിക്കുകയും പൊതുജനങ്ങൾക്കിടയിൽ അതിന്റെ സ്വീകാര്യതയും ആത്മവിശ്വാസവും മെച്ചപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യുന്നു. ജനസൗഹൃദ ആശുപത്രി സംവിധാനങ്ങൾക്ക് രോഗിയുടെയും ബന്ധുക്കളുടെയും ആശങ്കകളെയും വേദനകളെയും അകറ്റുന്നതിൽ വലിയ പങ്കു വഹിക്കാനാവും.

- സ്ഥാപനത്തിന്റെ പ്രവേശനം, കാഴ്ച/ശാരീരിക വെല്ലുവിളി നേരിടുന്നവർക്ക് സൗഹൃദപരമായിരിക്കണം. കൂടാതെ വീൽചെയറുകൾക്ക് തടസ്സം കൂടാതെ പ്രവേശിക്കാനാവുന്ന റാമ്പുകളും സൈഡ് റെയിലുകളും മതിയായ പാർക്കിംഗ് സ്ഥലങ്ങളുമുണ്ടായിരിക്കണം. വീൽചെയർ, ട്രോളി ഏരിയകളും ഉണ്ടായിരിക്കണം.
- കെട്ടിടത്തിന്റെ രൂപകൽപ്പനയും പ്ലാനും അവിടത്തെ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് അനുസരിച്ച് ഉള്ളതും ഏക ദിശാ മാതൃകയിലുള്ളതായിരിക്കണം.
- എല്ലാ സേവനങ്ങളുടെയും വിവരങ്ങളടങ്ങിയ പൗരാവകാശ രേഖ, ഡിസ്പ്ലേ ബോർഡുകൾ എന്നിവ ഉണ്ടായിരിക്കണം.
- നല്ല വെളിച്ചവും, വായുസഞ്ചാരവുമുള്ള പ്രാഥമിക, ദ്വിതീയ കാത്തിരിപ്പ് കേന്ദ്രങ്ങൾ ഉണ്ടായിരിക്കണം. നല്ല ഇരിപ്പിടങ്ങൾ, കുടിവെള്ളം, വായനാ സാമഗ്രികൾ, വിനോദത്തിനും ആരോഗ്യ വിദ്യാഭ്യാസത്തിനും വേണ്ടി റേഡിയോ അല്ലെങ്കിൽ ടെലിവിഷൻ ഉണ്ടായിരിക്കണം.
- കുട്ടികൾ/സ്ത്രീകൾ/പ്രായമായവർ/ഭിന്നശേഷി സൗഹൃദപരമായ തടസ്സമില്ലാത്ത ശൗചാലയങ്ങളും ഉണ്ടായിരിക്കണം.
- പരാതി/നിർദ്ദേശ പെട്ടികൾ ഉണ്ടായിരിക്കണം
- പൊതുമാലിന്യ ശേഖരണത്തിനായി ചവറ്റുകുട്ടകൾ ഉണ്ടായിരിക്കണം.
- മുലയൂട്ടലിനും ശിശു സംരക്ഷണത്തിനും മതിയായ ഇടം ഉണ്ടായിരിക്കണം.
- ചായ/കോഫി വെൻഡിംഗ് മെഷീൻ ഉള്ളത് അഭികാമ്യമാണ്.
- വൈദ്യസഹായം തേടി സി.എച്ച്.സി.-യിൽ വരുന്ന ഏതൊരാളും കമ്പ്യൂട്ടർ സംവിധാനത്തിൽ രജിസ്റ്റർ ചെയ്യുകയും രോഗിയ്ക്ക് യുണീക്ക് തിരിച്ചറിയൽ നമ്പർ നൽകുകയും വേണം.
- തിരക്ക് കുറയ്ക്കുന്നതിന് രജിസ്ട്രേഷൻ/ലാബ്/ഫാർമസി കൗണ്ടറുകളിൽ ടോക്കൺ സംവിധാനം ഉണ്ടായിരിക്കണം.

3. ക്ലിനിക്കൽ കെയർ ഏരിയ

- ഓരോ സി.എച്ച്.സിയ്ക്കും സ്റ്റാഫ് നഴ്സുമാർ പ്രാഥമിക പരിശോധന നടത്തുന്ന ഒരു പ്രീ ചെക്ക് ഏരിയ ഉണ്ടായിരിക്കണം. ഈ മുറി മതിയായ സ്വകാര്യതയോടു കൂടിയതും രജിസ്ട്രേഷൻ കൗണ്ടറിന്റെ സമീപത്തായിരിക്കുകയും വേണം, മാത്രമല്ല ആവശ്യമായ ഫർണിച്ചറുകൾ, ഉപകരണങ്ങൾ, കമ്പ്യൂട്ടർ എന്നിവ ഉണ്ടായിരിക്കണം.

- കൺസൾട്ടേഷൻ റൂമുകളുടെ എണ്ണം ഏത് സമയത്തും ഔട്ട് പേഷ്യന്റ് ക്ലിനിക്കിൽ ഉണ്ടാകുന്ന മെഡിക്കൽ ഓഫീസർമാരുടെ എണ്ണത്തിന് അനുസൃതമായിരിക്കണം. ഓരോ മെഡിക്കൽ ഓഫീസർക്കും പ്രത്യേക ഫർണീച്ചർ, കമ്പ്യൂട്ടർ ഉൾപ്പെടെയുള്ള ഉപകരണങ്ങളും, വായു സഞ്ചാരമുള്ള പ്രത്യേക ക്യൂബിക്കിളുംനൽകണം. ഡെന്റൽ സർജൻ ലഭ്യമാണെങ്കിൽ ആവശ്യമായ ഡെന്റൽ ഉപകരണങ്ങളും പ്രത്യേക ഒ.പി സൗകര്യവും നൽകണം.
- നഴ്സിംഗ് സ്റ്റേഷനിൽ ഇൻജക്ഷൻ റൂം, നെബുലൈസേഷൻ ഏരിയ, ഒ.ആർ.ടി കോർണർ, ഇ.സി.ജി എന്നിവയ്ക്ക് പ്രത്യേക സൗകര്യങ്ങൾ ലഭ്യമായിരിക്കണം.
- 5 മുതൽ 6 വരെ കിടക്കകളും ആവശ്യമായ ഉപകരണങ്ങളും ഉള്ള ഒരു നിരീക്ഷണ മുറി ഉണ്ടായിരിക്കണം.
- നിരീക്ഷണ മുറിയ്ക്കടുത്തുതന്നെ മൈനർ പ്രൊസീജ്യർ മുറി/ഡ്രസ്സിംഗ് റൂം
- ആശ്വാസം, ശ്വാസ്, എൻ.സി.ഡി, കൗൺസിലിംഗ് സേവനങ്ങൾ എന്നിവ നൽകുന്നതിന് സ്വകാര്യതയോടുകൂടിയ മുറി ഉണ്ടായിരിക്കണം.
- കാഴ്ച പരിശോധനയ്ക്കും റെറ്റിനോപ്പതി സ്ക്രീനിംഗിനും ഒപ്റ്റോമെട്രിസ്റ്റിന് മതിയായ ഇടം ഉണ്ടായിരിക്കണം.
- ഫിസിയോതെറാപിസ്റ്റുള്ള സ്ഥാപനത്തിൽ അവരുടെ സേവനങ്ങൾക്ക് ആവശ്യമായ സ്ഥലവും ഉപകരണങ്ങളും ഉറപ്പ് വരുത്തണം.
- ലബോറട്ടറി, ഫാർമസി, ഫാർമസി സ്റ്റോർ എന്നിവ പ്രത്യേക കെട്ടിടത്തിലോ ഔട്ട് പേഷ്യന്റ് ക്ലിനിക്കിന്റെ പുറത്തേക്കുള്ള കവാടത്തിനടുത്തുമായിരിക്കണം. മേൽപ്പറഞ്ഞവയുടെ അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ നിശ്ചിത മാവനദണ്ഡങ്ങൾക്കനുസൃതമായിരിക്കണം .
- രോഗിയെ എളുപ്പത്തിൽ കൊണ്ടുപോകുന്നതിന് ഒ.പി ബ്ലോക്ക് ഐ.പി വാർഡുമായി ബന്ധിപ്പിച്ചിരിക്കണം.
- പുരുഷ/സ്ത്രീ രോഗികൾക്ക് വെവ്വേറെ വാർഡുകൾ നൽകണം. മൊത്തം കിടക്കകളുടെ എണ്ണം 20 മുതൽ 30 വരെ ആകാം.
- ഓരോ വാർഡുകളും വൃത്തിയും വെളിച്ചവും വായുസഞ്ചാരമുള്ളതും, നഴ്സിംഗ് സ്റ്റേഷൻ, ഡൈനിംഗ് ഏരിയ, ശുചിമുറി, വാഷ് റൂം തുടങ്ങിയ സൗകര്യങ്ങൾ ഉള്ളതും ആയിരിക്കണം. 24 മണിക്കൂർ വൈദ്യുതിയും ജലവിതരണവും ലഭ്യമായിരിക്കണം. വാർഡുകൾ സ്ത്രീ, വൃദ്ധ, ഭിന്നശേഷി സൗഹൃദമായിരിക്കണം.

4. പൊതുജനാരോഗ്യ, ഭരണ മേഖല

- പൊതുജനാരോഗ്യവും ഓഫീസ് സംവിധാനവും ക്ലിനിക്കൽ കെയർ ഏരിയയിൽ നിന്ന് മാറിയും പ്രത്യേകവും ആയിരിക്കണം.
- രോഗപ്രതിരോധ മുറി നന്നായി വായുസഞ്ചാരമുള്ളതും ശിശു സൗഹാർദ്ദപരവും ആയിരിക്കണം. കാത്തിരിപ്പ്, മുലയൂട്ടൽ, കുട്ടികളുടെ പരിപാലനം എന്നിവയ്ക്ക് പ്രത്യേക ഇടം നൽകണം. കുട്ടികൾക്ക് കളിസ്ഥലങ്ങൾ ഉണ്ടായിരിക്കുന്നത് അഭികാമ്യമാണ്.
- ഐ.എൽ.ആർ, ഡീപ് ഫ്രീസറുകൾ തുടങ്ങിയ ഉപകരണങ്ങൾ പ്രത്യേക മുറിയിൽ സൂക്ഷിക്കണം.
- പൊതുജനാരോഗ്യ ഉദ്യോഗസ്ഥർക്കായി പ്രത്യേക വർക്ക് സ്റ്റേഷൻ ഉണ്ടായിരിക്കണം.
- ഓഫീസിന് ആവശ്യമായ ഫർണിച്ചറുകളുള്ള ഒരു പ്രത്യേക മുറി ഉണ്ടായിരിക്കണം.
- ബ്ലോക്ക് ലെവൽ അവലോകന മീറ്റിംഗുകൾ, കോൺഫറൻസുകൾ, ബോധവൽക്കരണ ക്ലാസ്സുകൾ എന്നിവ നടത്തുന്നതിന് ഓഡിയോ-വിഷ്വൽ ഉപകരണങ്ങളും ഫർണിച്ചറുകളുമുള്ള ഒരു കോൺഫറൻസ് ഹാൾ ഉണ്ടായിരിക്കണം.

5 ലാൻഡ്സ്കേപ്പിംഗും സൗന്ദര്യവൽക്കരണവും

- കെട്ടിടങ്ങൾ കാഴ്ചയിൽ സൗന്ദര്യമുള്ളതും സുരക്ഷയ്ക്ക് പ്രാധാന്യം നൽകുന്നതും ആയിരിക്കണം.
- സ്ഥാപനത്തിന്റെ ചുറ്റുപാടും സൗന്ദര്യവൽക്കരിക്കുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി പുൽത്തകിടികളും ലാൻഡ്സ്കേപ്പിംഗും ടി പ്രദേശത്ത് കാണപ്പെടുന്ന ചെടിത്തരങ്ങൾ ഉപയോഗിച്ച് അലങ്കരിക്കാവുന്നതാണ്.
- സ്ഥാപനം സന്ദർശിക്കുന്ന ആളുകളുടെ മനസ്സിന് സന്തോഷം നൽകുന്നതിന് മനോഹരമായ പൂന്തോട്ടവും ഫിഷ് അക്വേറിയവും ഉണ്ടായിരിക്കുന്നത് അഭികാമ്യമാണ്.

- സി.എച്ച്.സി പരിസരത്ത് നടപ്പാതകൾ ഉണ്ടാവുന്നത് നല്ലതാണ്, അവ ആരോഗ്യ വർദ്ധക പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി ഉപയോഗപ്പെടുത്താം.
- യോഗ/ജിംനേഷ്യത്തിനായി മേൽക്കൂരയോടുകൂടിയ ടെറസോ സി.എച്ച്.സിയിലെ ലഭ്യമായ മറ്റ് സ്ഥലങ്ങളോ ഉപയോഗിക്കാം.

II മാനവ വിഭവ ശേഷി

ക്രമ നം	ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ മാനവ വിഭവ ശേഷി	എണ്ണം	റിമാർക്സ്
1	സിവിൽ സർജൻ (ജനറൽ കേഡർ)	1	സ്ഥാപന മേധാവി (എം.ഒ ഇൻ ചാർജ്ജ്), അഡ്മിനിസ്ട്രേറ്റീവ്, പബ്ലിക് ഹെൽത്ത്, ക്ലിനിക്കൽ വർക്കുകൾ
2	അസിസ്റ്റന്റ് സർജൻ	4	ക്ലിനിക്കൽ കെയർ സേവനങ്ങൾ,പൊതുജനാരോഗ്യ സേവനങ്ങൾ,സ്ഥാപന മേധാവി നിർദ്ദേശിക്കുന്ന മറ്റ് ചുമതലകൾ.
	ജൂനിയർ കൺസൾട്ടന്റ്- പീഡിയാട്രിഷൻ-1, ഫിസിഷ്യൻ 1	2	
3	അസിസ്റ്റന്റ് ഡെന്റൽ സർജൻ	1	എൻ.എച്ച്.എം/എൽ.എസ്.ജി.ഡി/ പോസ്റ്റ് ക്രിയേഷൻ ഘട്ടം ഘട്ടമായി
4	സ്റ്റാഫ് നഴ്സ്/ ഹെഡ് നഴ്സ്	10	
5	ഫാർമസിസ്റ്റ്	2	
6	ലബോറട്ടറി ടെക്നീഷ്യൻ	2	
7	ലബോറട്ടറി അറ്റൻഡന്റ്	1	
8	ഒപ്റ്റോമെട്രിസ്റ്റ്	1	
9	റേഡിയോഗ്രാഫർ	1	എക്സ്-റേ ഉണ്ടെങ്കിൽ
10	ഫിസിയോതെറാപിസ്റ്റ്	1	എൻ.എച്ച്.എം നിയമനം
11	നഴ്സിംഗ് അസിസ്റ്റന്റ്	4	
12	ഹോസ്പിറ്റൽ അറ്റൻഡന്റ്Gr-I,Gr-II	6	
13	ക്ലർക്ക്	2	
14	ഡ്രൈവർ	1	വാഹനം ലഭ്യമാണെങ്കിൽ
15	ഓഫീസ് അറ്റൻഡന്റ്	1	
16	പാർട്ട് ടൈം സ്വീപ്പർ	1	
17	ബ്ലോക്ക് കോർഡിനേറ്റർ	1	എൻ.എച്ച്.എം നിയമനം
18	ഹെൽത്ത് സൂപ്പർവൈസർ	1	
19	പബ്ലിക് ഹെൽത്ത് നഴ്സ് സൂപ്പർവൈസർ	1	
20	ഹെൽത്ത് ഇൻസ്പെക്ടർ	1	
21	പബ്ലിക് ഹെൽത്ത് നഴ്സ്	1	
22	ജൂനിയർ ഹെൽത്ത് ഇൻസ്പെക്ടർ	മാനദ ണ്ഡമനു സരിച്ച്	
23	ജൂനിയർ പബ്ലിക് ഹെൽത്ത് നഴ്സ്	മാനദ	

		ണ്ഡമനു സരിച്ച്	

ഡാറ്റാ എൻട്രി ഓപ്പറേറ്റർ അഭികാമ്യമെങ്കിൽ നിയമിക്കാവുന്നതാണ്.

III സി.എച്ച്.സി യുടെ പ്രവർത്തന ഘടകങ്ങൾ

1. ക്ലിനിക്കൽ കെയർ സേവനങ്ങൾ –ഔട്ട് പേഷ്യന്റ്, ഇൻ പേഷ്യന്റ്, സ്പെഷ്യാലിറ്റി ക്ലിനിക്കുകൾ,മെഡിക്കോ ലീഗൽ സേവനങ്ങൾ.
2. പൊതുജനാരോഗ്യ സേവനങ്ങൾ– ദേശിയ, സംസ്ഥാന, എൽ.എസ്.ജി പൊതുജനാരോഗ്യ പരിപാടികൾ
3. പുനരധിവാസ സേവനങ്ങൾ
4. പാലിയേറ്റിവ് കെയർ സേവനങ്ങൾ

5 സേവന പ്രധാന പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ ആസൂത്രണം, ഏകോപനം, നടപ്പാക്കൽ.

1. ക്ലിനിക്കൽ കെയർ സേവനങ്ങൾ

- കേരള സർക്കാർ പുറപ്പെടുവിച്ച സമഗ്ര പ്രാഥമിക ആരോഗ്യ പരിരക്ഷ മാർഗ്ഗ നിർദ്ദേശങ്ങൾ അനുസരിച്ച്സി.എച്ച്.സികൾ സേവനങ്ങൾ നൽകേണ്ടതാണ്.
- **സ്പെഷ്യാലിറ്റി ക്ലിനിക് സേവനങ്ങൾ :** എൻ.സി.ഡി ക്ലിനിക്, ശ്വാസ് ക്ലിനിക്, ശ്വാസ് ക്ലിനിക്, ആശ്വാസ് ക്ലിനിക്, കൗമാര ക്ലിനിക്, വയോജന ക്ലിനിക്, പാലിയേറ്റിവ് ക്ലിനിക് തുടങ്ങിയ സേവനങ്ങൾ നൽകണം.
- ഒപ്റ്റോമെസ്ട്രിസ്റ്റ്, ഫിസിയോതെറാപിസ്റ്റ് എന്നിവർ ഉള്ള സി.എച്ച്.സി–കൾ അവരുടെ സേവനങ്ങളും ഒ.പി സമയങ്ങളിൽ നൽകേണ്ടതാണ്.
- **ഒ.പി കൺസൾട്ടേഷൻ സമയം:** ഞായറാഴ്ച ഒഴികെയുള്ള എല്ലാ ആഴ്ചയും രാവിലെ 9 മുതൽ വൈകുന്നേരം 6 വരെയും, ഞായറാഴ്ചകളിൽ രാവിലെ 9 മുതൽ ഉച്ചക്ക് 1.30 വരെയും ആയിരിക്കും.
- **റഫറൽ സേവനങ്ങൾ:** കുടുംബാരോഗ്യ കേന്ദ്രങ്ങൾ, താലൂക്ക്, ജില്ലാ/ജനറൽ ആശുപത്രികൾ, മെഡിക്കൽ കോളേജുകൾ എന്നിവയുമായി ബന്ധിപ്പിച്ച് അവിടേയ്ക്കും തിരിച്ചും ഉള്ള റഫറൽ സേവനങ്ങൾ ശക്തിപ്പെടുത്തണം.
- **കിടത്തി ചികിത്സാ സേവനങ്ങൾ:** കിടത്തി ചികിത്സാസൗകര്യമുള്ള സി.എച്ച്.സി.കളിൽ ഒ.പി.സമയത്തിനു ശേഷം "കോൾ ഡ്യൂട്ടി" ഡോക്ടർമാരുടെ സേവനം ലഭ്യമാക്കേണ്ടതാണ്. 7 ഡോക്ടർമാരിൽ കുറവാണെങ്കിൽ കോൾ ഡ്യൂട്ടി എടുക്കേണ്ടതും ഏഴോ അതിലധികമോ ഡോക്ടരമാരുണ്ടെങ്കിൽ ഒരാൾ സ്റ്റേ ഡ്യൂട്ടി എടുക്കേണ്ടതുമാണ്. മേൽത്തട്ടിൽ നിന്നും തുടർ ചികിത്സയ്ക്കായി തിരിച്ചു വരുന്ന രോഗികൾ, തുടർ ചികിത്സ ആവശ്യമുള്ള പ്രായമായ രോഗികൾ, സാന്ത്വന പരിചരണത്തിലുള്ള രോഗികൾ പ്രാഥമിക ചികിത്സയുടെ ഭാഗമായി കിടത്തി ചികിത്സ ആവശ്യമുള്ളവർ എന്നിവരെ സി.എച്ച്.സി– കളിൽ അഡ്മിറ്റ് ചെയ്യാവുന്നതാണ്.
- **ലബോറട്ടറി സേവനങ്ങൾ:** ലബോറട്ടറി രാവിലെ 8 മുതൽ വൈകുന്നേരം 6 വരെ പ്രവർത്തിക്കുകയും സമഗ്രമായ പ്രാഥമിക പരിചരണ ക്ലിനിക്കൽ മാർഗ്ഗ നിർദ്ദേശങ്ങൾ അനുസരിച്ചുള്ള എല്ലാ രോഗാവസ്ഥകളും നിർണ്ണയിക്കാൻ സജ്ജീകരിക്കുകയും വേണം.
- **ഫാർമസി സേവനങ്ങൾ:** ഒ.പി സമയങ്ങളിൽ ഫാർമസി പ്രവർത്തിക്കണം. എല്ലാ അവശ്യ മരുന്നുകളും, ഇൻപേഷ്യന്റ് പരിചരണത്തിനുള്ള മരുന്നുകളും, പ്രത്യേക ക്ലിനിക്കുകൾക്കുള്ള മരുന്നുകളും ലഭ്യമായിരിക്കണം.
- **മെഡിക്കോ ലീഗൽ സേവനങ്ങൾ:** പൊതുജനാരോഗ്യ പ്രവർത്തനങ്ങളായ COTPA, POCSO, ഗാർഹിക പീഡനം തടയൽ നിയമം എന്നിവ ഉൾപ്പെടെയുള്ള എല്ലാത്തരം മെഡിക്കോ ലീഗൽ സേവനങ്ങളും നൽകണം.

  വൂഡ് സർട്ടിഫിക്കറ്റ്, മദ്യലഹരിയുടെ അളവ് നൽകുന്നതിനുള്ള സർട്ടിഫിക്കറ്റ് എന്നിവയും നൽകേണ്ടതാണ്.

2. പൊതുജനാരോഗ്യ സേവനങ്ങൾ

- **ആസൂത്രണം, ഏകോപനം, നടപ്പാക്കൽ**

- എല്ലാ ദേശീയ, സംസ്ഥാന , എൽ.എസ്.ജി.പൊതുജനാരോഗ്യ പരിപാടികൾ
- സാർവത്രിക രോഗപ്രതിരോധ പ്രോഗ്രാം
- സാംക്രമികവും അല്ലാത്തതുമായ രോഗങ്ങളുടെ നിയന്ത്രണ പരിപാടികൾ
- വാർഷിക കുടുംബ ആരോഗ്യ സർവേ, വാർഡ്തല, പഞ്ചായത്ത്തല, ബ്ലോക്കുതല ഹെലത്ത് സ്റ്റാറ്റസ് റിപ്പോർട്ട് (എച്ച്.എസ്.ആർ.) തയ്യാറാക്കൽ
- എൽ.എസ്.ജി.പദ്ധതികൾ തയ്യാറാക്കൽ, മേൽനോട്ടം, നിരീക്ഷണം

- ബ്ലോക്കിലെ ആരോഗ്യ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് സാധന സാമഗ്രികൾ, മാനവവിഭവ ശേഷി, വാഹന ലഭ്യത എന്നിവയ്ക്കുള്ള പിന്തുണ മേൽനോട്ടം നിരീക്ഷണം.
- തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനവുമായി ഏകോപിപ്പിച്ച്, ആരോഗ്യം നിർണ്ണയിക്കുന്ന സാമൂഹിക ഘടകങ്ങളെ സംബോധന ചെയ്യുക
- എല്ലാ ആരോഗ്യ പോർട്ടലുകളിലൂടെയും റിപ്പോർട്ടിംഗ് ഉറപ്പാക്കുകയും സമൂഹത്തിന്റെ ആരോഗ്യ ആവശ്യങ്ങൾക്കനുസൃതമായി നടപടികൾ കൈക്കൊള്ളുകയും ചെയ്യുക.
- നിശ്ചിത അവലേകനയോഗങ്ങൾ, മീറ്റിംഗുകൾ, കോൺഫറൻസുകൾ, ആരോഗ്യ പ്രവർത്തകരുടെ പരിശീനങ്ങൾ എന്നിവ നടത്തുക

3. പുനരധിവാസ സേവനങ്ങൾ

സങ്കീർണ്ണതയുള്ള ജീവിതശൈലീ രോഗികൾ, പ്രായമായരോഗികൾ, സാന്ത്വന പിരചരണത്തിലുള്ള രോഗികൾ മേൽ തട്ടിലുള്ളസ്ഥാപനങ്ങളിൽ ചികിത്സ കഴിഞ്ഞുവരുന്ന ഫോളോ അപ്പ് ആവശ്യമുള്ള രോഗികൾ എന്നിവർക്ക് ഫിസിയോതെറാപ്പിസ്റ്റ് ഉള്ള സി.എച്ച്.സി.-കൾ പുനരധിവാസ സേവനങ്ങളും മെഡിക്കൽ ഉപദേശത്തിന്റെ മേൽനോട്ടത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ നൽകണം. ബ്ലോക്കിൽ ആവശ്യമായ രോഗികൾക്ക് ഹോംകയർ സേവനങ്ങളും ഫിസിയോതെറാപ്പിസ്റ്റ് നൽകേണ്ടതാണ്. എച്ച്.എസ്.ആർ-നെ അടിസ്ഥാനമാക്കി, പുനരധിവാസ സേവനങ്ങൾക്കായി തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ വഴി പ്രോജക്ട് തയ്യാറാക്കി മടപ്പിലാക്കണം.

4. പാലിയേറ്റീവ് കെയർ സേവനങ്ങൾ

കുടുംബാരോഗ്യ കേന്ദ്രങ്ങൾ, തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ, എൻ.ജി.ഒ., സഹകരിക്കുന്ന മറ്റുള്ളവർ എന്നിവരെ ഏകോപിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു നിലവിലുള്ള സാന്ത്വന പരിചരണ സേവനങ്ങൾ ശക്തിപ്പെടുത്തേണ്ടതാണ്. സാന്ത്വന പരിചരണത്തിലുള്ള രോഗികൾക്ക് മരണത്തോടടുക്കുമ്പോൾ ആവശ്യമെങ്കിൽ കിടത്തി ചികിത്സ നൽകേണ്ടതാണ്.വേദന സംഹാര ചികിത്സയും, മോർഫിൻ വിതരണവും സി.എച്ച്.സി.-കൾ ഏറ്റെടുക്കണം. വീൽചെയർ, വാട്ടർ ബെഡ്, ക്രച്ചസ് തുടങ്ങിയ സഹായ ഉപകരണങ്ങൾ വാങ്ങുന്നതിന് പ്രോജക്ടുകൾ തയ്യാറാക്കണം. പാലിയേറ്റീവ് കെയർ സേവനങ്ങളിൽ ഏർപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന എല്ലാ ജീവനക്കാർക്കും, എൻ.ജി.ഒ.കൾ സഹകരിക്കുന്ന മറ്റുള്ളവർ എന്നിവർക്കും പരിശീലനം നൽകണം.

5. എല്ലാ ഫീൽഡ്തല പബ്ലിക് ഹെൽത്ത് പ്രോഗ്രാമുകളുടെയും ഏകോപന കേന്ദ്രമായി സി.എച്ച്.സി.-കൾ

ഒരു കമ്മ്യൂണിറ്റി ഡെവലപ്പ്മെന്റ് ബ്ലോക്കിലെ എല്ലാ പൊതുജനാരോഗ്യ പരിപാടികളും ഏകോപിപ്പിക്കുന്ന ബ്ലോക്കുതല സ്ഥാപനമായി സി.എച്ച്.സി.കൾ പ്രവർത്തിക്കണം. സാംക്രമിക രോഗ നിയന്ത്രണം, സാംക്രമികേതര രോഗ നിയന്ത്രണ പരിപാടികൾ,

സാന്ത്വന പരിചരണം, കമ്മ്യൂണിറ്റി മാനസികാരോഗ്യം തുടങ്ങിയ പരിപാടികളും ഇതിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു.

മിക്ക സാമൂഹികാരോഗ്യ കേന്ദ്രങ്ങളിലെയും കിടത്തി ചികിത്സ രോഗികളുടെ എണ്ണം കുറവാണെന്ന വസ്തുത കണക്കിലെടുത്ത്, ലഭ്യമായ അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ കൊണ്ട് മാനസിക രോഗികൾക്ക് ഡേ കെയർ സൗകര്യങ്ങൾ നൽകുന്നതിനും, ജീവിതശൈലി രോഗികൾക്ക് ആരോഗ്യ വർദ്ധക പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കും, ക്യാൻസർ ഉൾപ്പടെയുള്ള ദീർഘകാല രോഗികളുടെ ടെർമിനൽ കെയർ, ഫിസിയോതെറാപ്പി സൗകര്യങ്ങൾ, യോഗ എന്നിവയ്ക്ക് വേണ്ടി ഉപയോഗിക്കുന്നത് ഉചിതമായിരിക്കും.

അനുബന്ധം

I. രോഗനിർണ്ണയ സംവിധാനങ്ങൾ

1. രക്ത പരിശോധന
    - HB, TC, DC, ESR, PCV, പ്ലേറ്റ്ലെറ്റ് കൗണ്ട്, BT, CT, ബ്ലഡ് ഗ്രൂപ്പിംഗ്, Rh ടൈപ്പിംഗ്
    - ബയോകെമിസ്ട്രി
        - രക്തത്തിലെപഞ്ചസാര – RBS/PPBS/GCT
        - ബ്ലഡ് യൂറിയ
        - ക്രിയേറ്റിനിൻ
        - ബിലിറുബിൻ
        - കൊളസ്ട്രോൾ
        - HBA1c
        - TFT (അഭികാമ്യമെങ്കിൽ)
    - സീറോളജി
        - റാപ്പിഡ് ടെസ്റ്റ് – VDRL/RPR/HbsAg, Widal

2. മൂത്ര പരിശോധന
    - ഡിപ്പ് സ്റ്റിക്കുകളും മൈക്രോസ്കോപ്പിയും ഉപയോഗിച്ച് പതിവ് പരിശോധന
    - ബൈൽ സോൾട്ട് ബൈൽ പിഗ്മെന്റ്
    - മൈക്രോ ആൽബുമിൻ
    - Acetone
3. മലം പരിശോധന
    - പതിവ് മൈക്രോസ്കോപ്പിയും ഒക്കൾട്ട് ബ്ലഡും
    - പബ്ലിക് ഹെൽത്ത് ലാബുകളിൽ ടെസ്റ്റ്ചെയ്യേണ്ട പരിശോധന സാമ്പിളുകൾ ശേഖരിക്കേണ്ട കേന്ദ്രമായി സാമൂഹികാരോഗ്യ കേന്ദ്രങ്ങൾ പ്രവർത്തിക്കേണ്ടതാണ്.

4. മാർഗ്ഗ നിർദ്ദേശങ്ങൾ പ്രകാരം ദേശീയ പ്രോഗ്രാമുകളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട എല്ലാ പരിശോധനകളും

II. ആവശ്യമായ ഉപകരണങ്ങളുടെ പട്ടിക

ക്രമ നമ്പർ	ഉപകരണം	എണ്ണം
1	സെമി ഓട്ടോമേറ്റഡ് ബയോകെമിസ്ട്രി അനലൈസർ	1
2	3 പാർട്ട് ഹെമറ്റോളജി അനലൈസർ	1
3	റഫ്രിജറേറ്റർ 165 ml	1
4	ഹോട്ട് എയർ ഓവൻ	1
5	സെൻട്രിഫ്യൂജ് (16 ട്യൂബുകൾ)	1
6	മൈക്രോസ്കോപ്പ് (ബൈനോക്കുലർ)	1
7	കളറിമീറ്റർ	1
8	സീറോളജിക്കൽ വാട്ടർ ബാത്ത്	1
9	HbA1C അനലൈസർ	1

ഹോസ്പിറ്റൽ മാനേജ്മെന്റ് കമ്മിറ്റിക്കും, കേരള മെഡിക്കൽ സർവീസസ് കോർപ്പറേഷൻ ലിമിറ്റഡിനും, തദ്ദേശ സ്വയംഭരണം സ്ഥാപനങ്ങൾക്കും ആയിരിക്കും ആവശ്യമായ റിയേജന്റുകൾ, ടെസ്റ്റ് ക്ലിനിക്കുകൾ, മറ്റ് ഇനങ്ങൾ എന്നിവ നൽകേണ്ട ചുമതല.

G.O.(Rt)No.206/2021/H&FWD

II. ആവശ്യമായ ഉപകരണങ്ങളുടെ പട്ടിക

ക്രമ നമ്പർ	ഉപകരണം	എണ്ണം
1	സെമി ഓട്ടോമേറ്റഡ് ബയോകെമിസ്ട്രി അനലൈസർ	1
2	3 പാർട്ട് ഹെമറ്റോളജി അനലൈസർ	1
3	റഫ്രിജറേറ്റർ 165 ml	1
4	ഹോട്ട് എയർ ഓവൻ	1
5	സെൻട്രിഫ്യൂജ് (16 ട്യൂബുകൾ)	1
6	മൈക്രോസ്കോപ്പ് (ബൈനോക്കുലർ)	1
7	കളറിമീറ്റർ	1
8	സീറോളജിക്കൽ വാട്ടർ ബാത്ത്	1
9	HbA1C അനലൈസർ	1

ഹോസ്പിറ്റൽ മാനേജ്മെന്റ് കമ്മിറ്റിക്കും, കേരള മെഡിക്കൽ സർവീസസ് കോർപ്പറേഷൻ ലിമിറ്റഡിനും, തദ്ദേശ സ്വയംഭരണം സ്ഥാപനങ്ങൾക്കും ആയിരിക്കും ആവശ്യമായ റിയേജന്റുകൾ, ടെസ്റ്റ് ക്ലിനിക്കുകൾ, മറ്റ് ഇനങ്ങൾ എന്നിവ നൽകേണ്ട ചുമതല.

മേലെഴുത്ത് നമ്പർ - പി.എൽ.ബി2/103001/2019/ആവഡ - 12/21

പകർപ്പ് താങ്കളുടെ അറിവിലേക്കും അനന്തര നടപടികൾക്കുമായി നൽകുന്നു.

ആവഡക്കു വേണ്ടി.

സ്വീകർത്താവ്,

1. എല്ലാ ജില്ലാ മെഡിക്കൽ ഓഫീസർമാർക്കും
2. എം.എസ്.പി സെക്ഷൻ

8/1/2/2021

Requirements for a Family Health Center

1. **Reception / OP Registration counter**
   - Can provide Computer table , chairs, adequate computer connection facilities
2. **Primary Waiting Area**
   - Can accommodate minimum of 30 seats (as per the requirement of Average OP)
3. **Precheck Room**
   - To be accommodate nurses table, chairs, examination table, computer table, computer connection facilities.
4. **Secondary Waiting Area**
   - Provide space near to the consultation room, with minimal seating capacity.
5. **Consultation Rooms/Cubicles**
   - Room can accommodate doctors table and chair, patients chair, bystanders chair, Examination table, Computer connection facilities,
   - Minimum of 3 No's of consulting room can provide as per requirement of institution.
6. **Injection Room**
   - Can accommodate patient cot, chairs, modular rack, refrigerator.
7. **Observation Room**
   - The room can accommodate minimum of 4 cot for kept patients in observation.
8. **Dressing Room/Minor OT**
   - Can accommodate dressing table, dressing trolley, modular rack.
   - May provide a minimal waiting area in front of dressing room.
9. **IUCD Room**
   - Can accommodate a gaynec examination table, table and chairs, shelves.
10. **Nebulisation Corner**
    - To be provide a space for Nebulization with accessories and medicine tray.
11. **ORT Corner**
    - To be provide an open space for fixing a table with provision for drinking prepared ORS.
12. **Nurses station**
    - It should be located near to Observation, Dressing, Injection, Special clinic Room.
13. **Nurses dress changing room**
    - Should be attached with Nurses station
14. **Lab Waiting Area**
    - May provide minimum to accommodate a airport chair.
15. **Sample collection Area.**
    - It may be arrange near to the procedure room. May Provide adequate space for chairs, tables.
16. **Laboratory Procedure Room**
    - It should provide minimum of 3.8m x 2.7m dimension with adequate slab arrangements in granite slab top, provision for storage of regents and other logistics, provision for installing computers.
17. **Pharmacy Dispensing Room with Waiting Area**
    - Can accommodate minimum of two pharmacist at a time and adequate space for shelves, computer tables with computer connections.
18. **AC Pharmacy Store**
    - Can accommodate adequate shelves, refrigerators for storing medicines.

19. **Immunization Room with waiting Area & Kids play area.**
    - Should provide waiting area, adequate space for chairs and tables, Separate area for ILR with good ventilation.
    - It can be provide away from Consultation Room.

20. Breast feeding Area

- Arrange near to the immunization area with good ventilation and light.

21. Special Clinic Room

- SWAAS Clinic
- AASWASAM Clinic
  - SWAAS and AASWASAM Clinics should be arrange near to the nurses station, The rooms should have good light and ventilation and consider privacy from nearby areas.
- Palliative Clinic
  - Can accommodate tables, chairs and adequate shelves.

22. Toilets

- Should provide separate toilet for gents and ladies, disabled persons, all for common access to patients and may provide nearby to Lab.
- May provide separate toilets for staffs, consulting rooms.

23. Office Room

- Should have adequate space for providing required number of shelves, tables and chair. Computer tables with computer connection facilities.

24. Biomedical waste management Room

- The room for handling the biomedical wastes from the center, and there have adequate space for installing a autoclave unit. The room may be away from the consultation area.

25. Public Health Wing

- The room may be partitioned by cubicles for HI,JHI,JPHN with adequate space for table, chairs, computer table, shelves. It can provide on First Floor.

26. Conference Hall

- The Hall can accommodate minimum of 50-100 persons for conducting meeting and trainings. May provide in first floor.

27. Server/UPS Room

- The room provide for installing server and UPS, so consider it in centre of building.(equidistant from all computer installed rooms.)

Typical Layout for Family Health Center

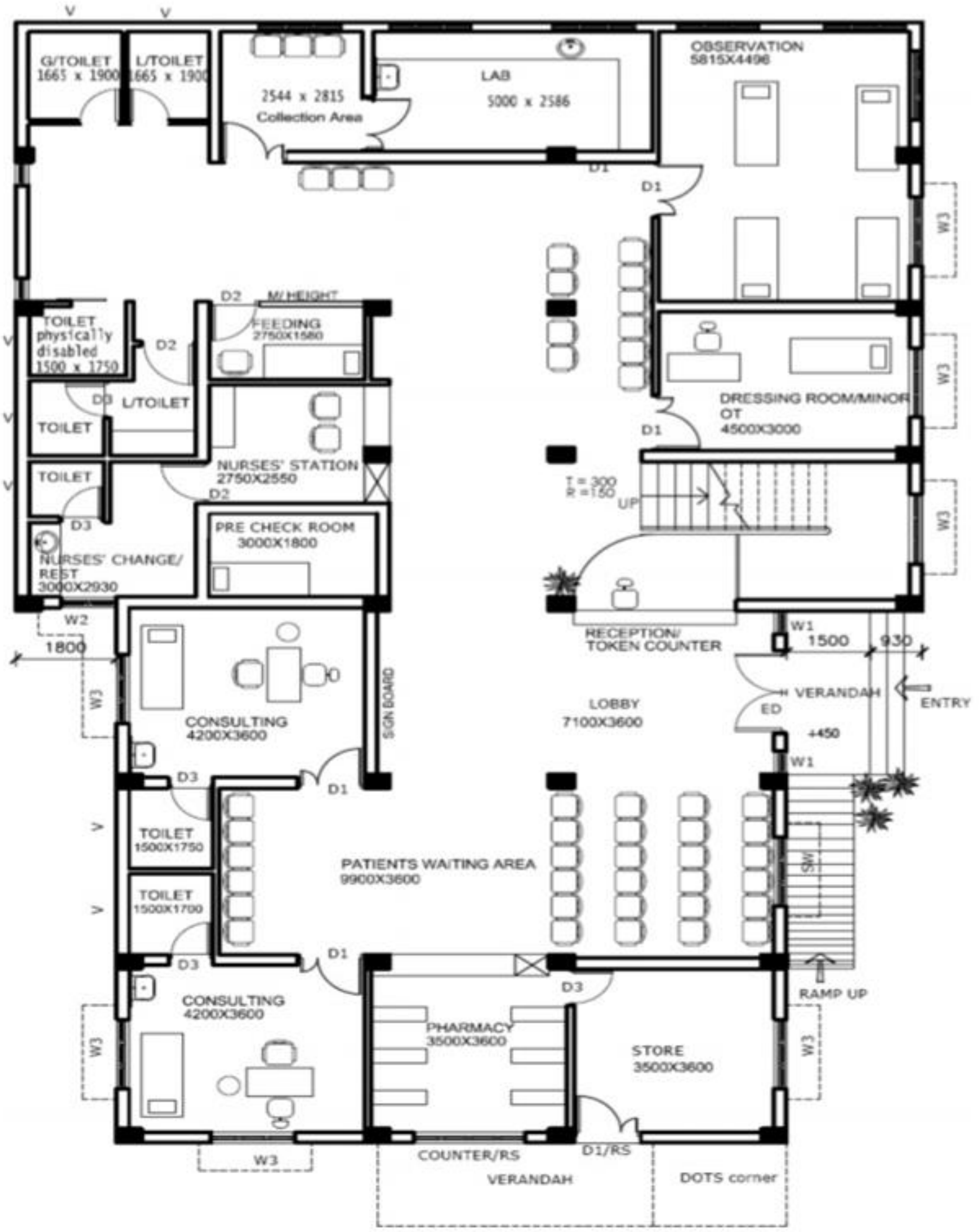

GROUND FLOOR PLAN

SCALE 1:100 ALL DIMENSIONS IN MMS

NOTE:- THIS DRAWING IS ONLY FOR REFERENCE THE DESIGN SHALL BE PREPARED AS PER THE LOCATION AND SHAPE OF THE SITE LEVELS OF THE SITE AND CLIMATIC CONDITIONS.

GOVERNMENT OF KERALA

Abstract

Health and Family Welfare Department - Standarisation of Taluk Hospitals under Aardram Mission- Strategies to be adopted - orders issued.

HEALTH AND FAMILY WELFARE (M)DEPARTMENT

G.O.(Rt)No.2198/2018/H&FWD Dated,Thiruvananthapuram, 07/07/2018

Read Letter No. ADMIN/6/81/2017/SHSRC dated 22.06.2018 from the Executive Director,State Health Systems Resource Centre-Kerala, Thiruvananthapuram

ORDER

The state of Kerala has achieved better health indicators when compared to other states of India. But our health system is facing a new set of challenges due to the epidemiological and demographic transition undergone by the state. The high morbidity of the population due to Non Communicable Diseases and injuries, emerging and re-emerging Communicable diseases, influx of migrant population, increase in older population and environmental degradation has to be addressed. The Government has initiated the transformation of Primary Health Centers to Family Health Centers under the Aardram Mission as the best platform to converge various dimensions of primary health care provisions viz. Preventive, Promotive, Curative, Rehabilitative and Palliative. To address the changing health needs of the population effectively and comprehensively thus reducing the out of pocket expenditure in health, the secondary and tertiary care levels have to be strengthened. Taluk hospitals and District hospitals are the secondary care hospitals. Aardram mission envisages all basic specialities in Taluk level hospitals viz. General medicine, General Surgery, Obstetrics & Gynaecology, Paediatrics, Orthopaedics, ENT, Ophthalmology, Anaesthesiology, Physical medicine & Rehabilitation, Psychiatry, Dermatology and Dentistry. Therefore it is essential to standardize the services offered at secondary care hospitals.

Government after examining the matter in detail order that the following strategies should be adopted with regard to the standardisation of Taluk Hospitals under "Aardram Mission".

TRANSFORMING OP SERVICES TO BECOME PEOPLE FRIENDLY

A people friendly hospital is a hospital with friendly and sympathetic staff

inspiring faith and confidence and having a reputation for good quality services

- Entrance to outpatient department should be friendly to all including visually/physically challenged and elderly people and has ramps for wheelchairs and side rails with adequate parking area.
- Wheel chair, stretcher and Trolley areas with adequate number of wheel chairs/trolleys
- Display boards: information of specialties/services available, the names of specialists, their OP days in both Malayalam, English and any other relevant languages along with layout of Outpatient department
- Computerised Registration/Reception/Enquiry/Payment /Insurance counters
- Token system and display board for each department including OP census
- Waiting area with adequate seating facilities, Toilet facility (separate toilets for physically challenged and women –with napkin vending machines and incinerator)
- Television, Music, Signages , Reading Materials, IEC materials & Public Announcement System in the waiting area
- Patient care co-ordinators and adequate number of nurses, nursing assistants and Hospital attendants
- Breast feeding area and child care area
- OP refreshment area with tea/coffee vending machines and free drinking water
- Public telephone facility, CCTV
- Consultation rooms : One cubicle for each doctor; examination area with adequate lighting and hand washing facility, procedure rooms for Orthopaedics, ENT, Dermatology, Ophthalmology (with area for vision screening); Equipments and Instruments as per requirement in each department.
- Separate Dental and Physical Medicine departments with adequate facilities
- Nursing station, Injection room, ECG room, Nebulisation area and ORT corner
- Minor procedure /dressing room

Outpatient Timings

- All Specialty services should be available from 8AM to 1PM on all days except Sundays.
- General OP should function from 1 PM to 6 PM on all week days and 8 AM to 1PM on

Sundays.

STRENGTHENING EMERGENCY CARE AND INPATIENT DEPARTMENT

Emergency Services Department

Emergency services department should provide non-stop services round the clock.

- Easily accessible, separate entry with obstruction free approach to vehicles
- Disabled friendly entrance
- Space ear-marked for Ambulance
- Signage (multilingual), display boards
- Computerised open reception counter
- Trolley, wheel chair area with adequate number of trolleys/wheel chairs
- Doors should be wide enough to allow attendants to walk on either side of the patient on trolley
- Waiting area with adequate seating facilities, Toilet facility (separate toilets for physically challenged and women – with napkin vending machines and incinerator)
- Public telephone facility, CCTV
- Adequate space for Triaging, Treatment prioritization with colour coding
- Resuscitation area with adequate number of equipments, instruments, drugs & consumables
- Doctors examination area with adequate lighting and hand washing facility; equipments and instruments as per requirement (see Annexure)
- Nurses station with medicine trolley, Crash Cart, modular drug and consumables storage, hand washing facility
- Centralised oxygen/air/suction supply, Oxygen concentrator
- Nebulisation area and ORT corner
- Minor procedure room with essential instruments and equipments
- Dressing/Plaster room
- Observation room with 6-10 beds separated by curtains, attached toilet facilities, drinking water

- Doctors duty room
- Store room
- Sterile and dirty utility rooms

Services

1. Reception cum enquiry
2. Triage
3. Resuscitation and stabilisation
4. Investigation & initiation of treatment
5. On call specialty services
6. Observation services
7. Minor procedures
8. Medico legal services
9. Referral services
10. Disaster management services

Disaster management plan

- The institution should have proper disaster management plan with trained designated team for it
- Round the clock Code Blue resuscitation facility should be available
- Emergency preparedness training for all staff should be provided

Inpatient Department

- A Taluk level hospital should at least have the following wards : Male medical ward, Female medical ward, Male surgical ward, Female surgical ward, Post operative ward, Antenatal ward, Postnatal ward, Paediatric ward, Isolation ward/Fever ward, palliative/Geriatric ward
- At least 50% cots should have side rails
- Adequate toilet facilities for male, female and physically challenged. Sanitary napkin vending machine and incinerator in female wards
- Seating with back support/dormitory arrangements for bystanders

- Nursing station: shall be located to permit visual observation of patients; should have modular drug & consumable storage. There should be separate designated areas for hand washing.
- Display boards showing bed strength, census, staff on duty/on call duty
- Resuscitation trolley, medicine trolley
- Store room
- Procedure room
- Dining room for patients and bystanders
- Modular bedside lockers
- Television, Public Announcement System
- Centralised Oxygen/Air/Suction supply
- Children's play area in paediatric wards
- Mosquito proofing of wards
- Rainbow linen policy
- Quality policies as per NQAS/KASH

SPECIALTY SERVICES IN TALUK LEVEL HOSPITALS

Objectives

- To provide comprehensive secondary care (specialist & referral services) to the community
- To achieve and maintain an acceptable standard and quality of care
- To act as First Referral points which receives cases from primary care institutions and from which cases are referred to appropriate higher centres

Timings

- Specialty OP services will be available from 8 AM to 1 PM on all days except Sunday
- Specialist doctors will be on call from 1PM to 8AM next day. They should attend to all emergency calls from the duty doctors and offer necessary specialty services including emergency surgeries.

All specialist doctors, Consultants and junior consultants shall conduct outpatient clinics during the morning hours and take ward rounds. They

should also attend to patients in ICU, HDU, operation theatre, Labour room and dialysis unit. After duty hours one specialist, including consultants in each department shall be on call duty in rotation and shall attend to all emergency calls from Emergency department, ICU, HDU, Labour room and Inpatient department. They are bound to take turn duty as per the existing government orders.

This ensures round the clock availability of all basic specialties in Taluk hospitals. The Taluk hospitals will thus function as "First Referral Points" thereby reducing the patient load in District hospitals and Medical colleges. Strengthening of specialty services in Taluk hospitals will in turn reduce the out of pocket expenditure for patients.

Specialty Clinics

Specialty clinics should function on designated week days

- NCD Clinic-hypertension and diabetes
- SWAAS Clinic
- ASWAASAM Clinic
- Adolescent Clinic
- Geriatric Clinic
- Palliative Clinic

Any other clinics as per the local requirements may also be conducted.

INTENSIVE CARE UNIT/HIGH DEPENDENCY UNIT (HDU), DIALYSIS UNITS AND OPERATION THEATRE

INTENSIVE CARE UNIT

Every Taluk level hospital should provide intensive care units (ICU) for critically ill patients by specially trained staff.

- Location should be easily accessible from emergency services, operation theatre and Wards
- There should be a receiving area before the ICU
- ICU should provide minimum 5 intensive care beds with adequate space in between and separated by curtains. Each bed should be provided with equipments for continuous and intensive monitoring of vital parameters and centralised Oxygen/Air/Suction supply.
- Nursing station should be inside the ICU to permit visual observation of all patients

- Modular rack for storage of medicines, consumables and linen near the nursing station
- There should be hand washing facility and toilets.
- Area for biomedical waste segregation facility
- There should be a waiting area for bystanders with basic amenities.

HIGH DEPENDENCY UNITS

- Patients from ICU should be transferred to the HDU before shifting to the wards or discharge.
- HDU should provide minimum 5 beds
- HDU should be provided with all equipments and amenities of ICU except the patient nurse ratio. It can be fixed as 3:1 instead of 1:1 in ICU

DIALYSIS UNIT

Setting up of Dialysis units in Taluk hospitals is one of the important activities planned under Aardram mission. The service is to provide maintenance dialysis to chronic renal failure patients. Dialysis unit should be located away from the main traffic areas.

- Minimum 10 bedded dialysis unit working in 3 shifts
- Trained Doctor, Nurses and qualified technicians
- All beds should be equipped to monitor vital parameters of patients
- Nursing station , hand washing and biomedical waste segregation facility
- Reprocessing unit with washing area
- RO water plant, Air conditioning
- Television inside the dialysis room
- Storage facility
- Waiting area with toilet facility and other bystander friendly amenities

OPERATION THEATRE

- There should be a receiving area, counselling area, separate rooms for Anaesthetist for pre-anaesthetic check-up, Male and Female changing rooms and a designated

scrub area.

- There should be an area designated for documentation and recording.
- All theatres should be situated in a Theatre complex with zoning facility.
- There should be exclusive theatres for Ophthalmology, Orthopaedics and Gynaecology departments
- Common theatre for General surgery and ENT departments
- Separate emergency theatre for conducting emergency surgeries
- There should be a post-operative recovery room with adequate facilities

LABOUR ROOM

- There should be a reception and registration area at the entry of the labour room complex that is separate from the regular in-patient reception area of the hospital for mothers in labour and in emergency. Ideally, this entry should be approachable by ambulance.
- There should be an examination cum Triage room with adequate number of beds and seating facility
- There should be a procedure room which can be used for examination or any other minor procedure.
- Ultrasound room
- There should be a store room, clean and dirty utility area.
- There should be a doctor’s duty room and nurses room
- The labour room should have minimum 3 labour tables as per the delivery load.
- There should be a designated New Born Care Corner (NBCC) with Radiant warmer, Resuscitation kit with functional bag and mask and accessories. The NBCC should be an area within the labour room designated for resuscitation of newborns.
- Air conditioning with laminar air flow
- The labour cots, equipments, instruments and consumables should be as per standard guidelines issued by Government of India on standardisation of labour rooms(LAQSHYA).

PHARMACY

Pharmacy wing consists of outpatient dispensing pharmacy and central store.

Dispensing Pharmacy

- It should be located near the exit point of outpatient department
- It should have minimum of three counters with a waiting area, adequate seating and other patient amenities like drinking water, token system etc
- It should be fully air-conditioned and well lighted and should have adequate space with modular drug storage facilities.
- Inventory control and dispensing should be fully computerised
- It should function from 8 AM to 6 PM
- After OP hours pharmacy should function to support emergency services round the clock

Central Store

- It should be located at a place which is accessible to the vehicle and easily transportable to wards , dispensary and emergency care
- It should be fully air-conditioned and well lighted

Laboratory Services

- Laboratory should have a reception area/sample collection area with adequate patient amenities
- Unnecessary public traffic should be avoided in the laboratory
- Separate work area should be there for Biochemistry, Haematology investigations and microbiology investigations if available
- It should be fully computerised and should have equipments to do all tests as per the standards for Taluk hospitals (refer appendix)

Imaging Services

- Imaging services should comply with the site approval of Department of Radiation Safety and certification of registration by AERB
- It should have a X-ray unit with minimum 300 mA X-ray machine and 100 mA X-ray machine for dental imaging
- Ultrasound machines-minimum two
- CT machine- optional

Blood Bank/Storage

  - Taluk hospital should have either a blood bank or a blood component storage facility which should function round the clock in an area accessible to emergency department and operation theatre
  - It should function under a Medical Officer trained from designated blood banks approved for training with adequate number of Blood Bank/Lab Technicians according to NACO guidelines

Central Sterilisation Supply Department (CSSD)

- CSSD should be located inside the Operation theatre complex
- There should be separate reception and issue counters at different sites in such a way that there is no criss-crossing of sterile and soiled materials

Family welfare Unit

Family welfare unit should function as Public Health Co-ordinating Unit providing the following services

- Family welfare programmes
- Immunisation
- NCD programme
- Arogya Jagratha programme
- Other National and State public health programmes

One Stop Crisis Management Center (Bhoomika)

- Ideally there should be a center for gender based violence management and support functioning as per guidelines, if not a linkage system with the nearest Bhoomika centre should be established

Pay Wards

- All types of pay ward rooms should be offered the same quality of Inpatient services
- The maintenance of government pay wards should be regularly done by the institution

Administration

- The administration is responsible for establishment matters of staff as well as smooth functioning, maintenance and overall development of the institution
- There should be ideally a separate administrative block with reception, waiting area, designated rooms for Superintendent, RMO, Nursing superintendent and Lay

Secretary. There should be adequate space with toilet facility for other ministerial staff and PRO

- There should be adequate number of furniture, modular rack for keeping office files, cash chest etc
- There should be a cash counter to collect payments from pay ward, laboratory, imaging and other HMC collections.

Hospital Management Committee (HMC) & other Committees

- The HMC has to be constituted and function as per the guidelines issued by the Government of Kerala
- HMC can take up the following activities : Establishment and maintenance of support services like provision of critical human resources, provision of free food, canteen, maintenance of cleanliness in the hospital, provision of subsidized Medical shop, General store, laundry services, monitor the quality of services in the institution and any other activity for the smooth functioning and development of the hospital

Other committees

- There should be Infection control committee, Core committee, RSBY technical committee, Quality assurance committee, Housekeeping committee, Purchase committee, Condemnation committee, Staff welfare committee, Grievance redressal committee, Anti-sexual harassment committee(Internal complaint committee)

Grievance Redressal

- Grievance redressal committee should develop a protocol for addressing grievances of patients, staff and the public
- Complaint/suggestion boxes should be installed in all public areas of the hospital

Dietary

- Dietary should be under the direct supervision of the Nursing superintendent of the institution
- Kitchen should be located on the ground floor with reception, and designated areas for daily storage, preparation, cooking, service, dish washing and for waste disposal
- Institution should have canteen for staff and visitors/relatives
- The Institution should provide free diet for BPL patients through LSG or HMC approved agencies/sponsors
- Provision of special diet for diabetes, hypertension, Chronic kidney disease, malnutrition etc

- Health certification of canteen staff is mandatory

Housekeeping

- Housekeeping should be under the direct supervision of the Nursing superintendent of the institution
- Junior health inspector of family welfare unit is responsible for sanitation of hospital premises
- Housekeeping service should ensure the daily quality and hygiene of all areas including bathrooms, toilets, patient amenities, equipments and other consumables

Hospital Waste Management

- There should be a protocol for waste management including both biomedical and general waste
- General waste management should be as per the guidelines of "*Malinyamuktha Keralam*" and green protocol.
- The institution should preferably have a biogas plant and compost facility
- There should be provision for sewage treatment plant for liquid waste

Power Laundry

- If in the institution, should be located close to CSSD
- Straight line or "U" shaped pattern from clean end to dirty end attached with reception and issue area on both ends
- If the institution does not have its own power laundry, the laundry services should be outsourced to HMC approved agencies

Bystander Amenities

- There should be separate male and female dormitories exclusively for bystanders with dining area, bedding, clean toilets, wash areas, changing rooms, modular storage and security provisions
- There should be telephone facility and PAS in the dormitories

Medical Records Library

- Medical records library should be under the direct supervision of medical records librarian.
- Located away from general public traffic preferably in the administrative block

- Space allocation depends on bed capacity
- Care providers should have access to current and past medical records
- Should be computerised
- Safety of medical records should be ensured

Hospital Engineering Services

- There should be a mechanism either by dedicated staff or outsourced agency by which uninterrupted power and water supply is ensured round the clock
- Major and Minor maintenance and repair works should be regularly undertaken as per existing store purchase rules and guidelines
- There should be provision of workshop for repairs and junk storage area

Central Oxygen supply

- There should be central Air/Oxygen/Suction supply in all patient care areas

Insurance and Assurance services

- Insurance services should be provided (RSBY, CHIS, SCHIS, CHIS plus)
- Provision for Karunya benevolent fund and all other national and state sponsored welfare schemes/insurance and assurance services

Security services

- 24 hour security service should be available within the campus. Number of security staff including female security staff depends on the physical infrastructure and patient load of the institution.

Ambulance services

- There should be 24 hour Advanced Life Support Ambulance service for transport of critically ill patients to higher centres. This service can be outsourced if not available in the hospital
- Provision for Basic life support ambulance service should be available for transporting patients from the home to hospital or vice versa and higher centre for needy patients

Mortuary services

- Post mortem examination facility as per norms
- There should be freezer mortuary facility with minimum 6 chambers

- Mobile mortuary facility should be available

Landscaping & Rain water harvesting

- Institution campus should adhere to green protocol and all possible areas other than built areas should be landscaped and beautified
- There should be provision for maximum rain water harvesting and utilisation

Fire Safety

- Must adhere to fire safety guidelines as issued by the Fire safety department

REFERRAL CARE PLAN

- Taluk hospitals should adopt referral guidelines issued by the government

CONVERGENCE OF VARIOUS RESOURCES AND IMPLEMENTATION

- There should be a master plan for every institution and further development of the institution should be done in a prioritised and phased manner utilising all the possible resources in accordance with the master plan.
- Financial resources can be pooled from different sources like government funds(plan fund, NHM fund), LSG fund(own fund, project fund, non-road maintenance fund, integrated district project fund) , MP/MLA LAD fund, CSR, NGOs, Individual sponsors

SETTING QUALITY STANDARDS FOR TALUK LEVEL SERVICES

In Kerala many institutions under health services have initiated accreditation processes under various accreditation programs. Government of Kerala has developed Kerala Accreditation Standards for Hospitals (KASH). Ministry of Health and Family Welfare, Government of India has developed quality standards for national level accreditation (NQAS and LAQSHYA for labour rooms). Under Quality Council of India (QCI) there is another accreditation process known as National Accreditation Board for Hospitals and Health care providers (NABH). Each Taluk hospital should comply with any of the above quality standards.

Hospital management and information system (HMIS)

Timely and proper documentation of all activities in the hospital is very important for planning , development, implementation, monitoring , evaluation, medicolegal, accreditation and research purposes. Ideally HMIS should be digitised in the e-Health platform. It should also be integrating all the existing information management systems

like DDMS,HMIS,MCTS,TMIS,NIKSHAY,NHMIS etc. The system should be efficient to give information to the patients ,public ,staff , HMC and to higher authorities regularly and as and when required.

(By order of the Governor)
RAJEEV SADANANDAN
ADDITIONAL CHIEF SECRETARY

To:

Director of Health Services, Thiruvananthapuram,
State Mission Director, National Health Mission, Thiruvananthapuram
Executive Director,State Health Systems Resource Centre- Kerala, Thiruvananthapuram.
Stock File/Office Copy

Forwarded /By order

Section Officer

Copy to:

PS to the Hon'ble Minister (Health and Social Justice)
PA to the Additional Chief Secretary, Health and Family Welfare Department.